

Dėl nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugos teikimo Susidarius šiandieninei situacijai sveikatos priežiūros įstaigos pradėjo teikti nuotolines sveikatos priežiūros paslaugas (toliau – nuotolinė paslauga) pacientams iš to kyla poreikis sveikatos priežiūros įstaigoms peržiūrėti procesus bei užtikrinti teikiamos paslaugos konfidencialumą, teikiamų duomenų saugumą, tinkamą paciento identifikavimą. Visų pirma teikiama nuotolinė paslauga nesiskiria nuo teikiamos paslaugos sveikatos priežiūros įstaigoje, todėl svarbu laikytis visų UAB „Mano šeimos gydytojas“ (toliau – įstaiga) patvirtintų tvarkų. Nuotolinė paslauga teikiama tais pačiais teisiniais pagrindais, kurie įtvirtinti Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (toliau – BDAR) 6 str. 1 d. a, b, c p. bei 9 str. 2 d. a ir h p., paslauga gali būti teikiama vienu ar keliais įtvirtintais pagrindais. Teikiant nuotolinę paslaugą įstaiga privalo užtikrinti, kad asmens duomenys būtų tvarkomi tik tiek, kurie yra reikalingi nustatytam tikslui pasiekti, būtent gydytojai neturėtų rinkti ir saugoti tų duomenų, kurie yra nereikalingi. Nuotolinės paslaugos teikimui yra svarbūs šie aspektai:

- Paciento tapatybės nustatymas;
- Teikiamos paslaugos tvarkos nustatymas;
- Darbuotojų instruktavimas.

Tapatybės nustatymas Nuotoliniu būdu gali būti teikiamos įvairios sveikatos priežiūros paslaugos: konsultavimas dėl tyrimų rezultatų, dėl turimų simptomų ir, jei reikalinga, gydymo skyrimo, dėl receptų vaistams, kurių vartojimas turi būti nenutrūkstamas, pratęsimo, dėl kitų medicinos pagalbos priemonių skyrimo ir pan. Taigi, sveikatos priežiūros paslaugų teikimas nuotoliniu būdu dėl skirtinga apimtimi tvarkomų asmens duomenų gali turėti skirtingas rizikas. Nuotolinio konsultavimo priemonėmis besikreipiančio (pavyzdžiui, skambinančio) asmens tapatybės nustatymas, kuris yra svarbus, siekiant užtikrinti, kad nuotolinio sveikatos priežiūros paslaugų teikimo metu paciento sveikatos duomenys **nebūtų neteisėtai atskleisti asmenims, neturintiems teisės tokius duomenis gauti**. Sveikatos priežiūros įstaiga gali pasirinkti asmenį identifikuojantį būdą savarankiškai, įvertinusi šio būdo patikimumą, savo naudojamą technologijas, teikiamas paslaugas ir pacientus, kuriems sveikatos priežiūros paslaugos galėtų būti teikiamos nuotoliniu būdu (pavyzdžiui, jų amžių). **Rekomenduojama pasirinkti kelis tapatybės identifikavimo būdus**, priklausomai nuo konkretaus paciento ar sveikatos paslaugų pobūdžio. Pabrėžtina, kad kuo didesnės pasekmės pacientui gali kilti dėl jo netinkamo identifikavimo, tuo griežtesni tapatybės nustatymo būdai turi būti pasirenkami.

1. **Asmens identifikavimas pagal asmens kodą.** Asmens kodo tvarkymas gali būti pagrįstas ir savaime nėra laikytinas BDAR pažeidimu, tačiau Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas dar 2013 metais yra pažymėjęs, kad, kai iš asmens duomenų visumos galima vienareikšmiškai identifikuoti asmenį, tam naudoti asmens kodą nėra būtinybės. Be to, *asmens kodas nėra laikomas pakankamai patikimu būdu asmens tapatybei nustatyti*, todėl siūlytina nesirinkti asmens kodo (ar jo dalies) asmens tapatybei nuotoliniu būdu patvirtinti.
2. **Asmens identifikavimas pagal sveikatos priežiūros įstaigos suteiktą unikalų kodą.** Šis kodas turėtų būti suteikiamas kiekvienam asmeniui individualiai, jis turėtų būti konfidencialus ir skirtas tik pačiam asmeniui. Sveikatos priežiūros įstaiga turėtų įvertinti, kokiomis organizacinėmis ir techninėmis saugumo priemonėmis užtikrinti šių kodų apsaugą, pavyzdžiui, kaip kodas bus sudaromas, kokiais būdais suteikiamas (tinkamai identifikavus asmenį), kaip dažnai bus atnaujinami paciento kontaktiniai duomenys (jei kodas bus siunčiamas tokiomis priemonėmis), kiek ilgai unikalus kodas galios ir pan.
3. **Asmenį identifikuojantys klausimai.** Sveikatos priežiūros įstaiga turėtų nustatyti klausimus, kurių visuma galėtų leisti vienareikšmiškai identifikuoti asmenį. Sveikatos priežiūros įstaigos gali laisvai pasirinkti, kokius ir kiek klausimų būtina užduoti siekiant identifikuoti asmenį. Rekomenduojama klausimus pasirinkti atsižvelgiant į sveikatos priežiūros įstaigos teikiamas paslaugas, pacientų savybes (amžių, poreikius, kt.), nuotolinio sveikatos paslaugų teikimo metu tvarkomų asmens duomenų apimtį, jautrumą ir kt.

Galimų klausimų pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- gyvenamosios vietos adresas (jei šis asmens duomuo yra paciento sveikatos kortelėje ir yra aktualus);
- paskutinis apsilankymas pas gydytoją (gydytojo pavardė, data, laikas, priežastis);
- paskutinis atliktas tyrimas, ligos istorijos numeris (jei pacientui jis žinomas);
- paskutinis išrašytas receptas (gydytojo pavardė ir išrašytas vaistinis preparatas) ar kt.

! Naudojant šį tapatybės nustatymo būdą, užduodant klausimus tokius kaip: koks yra paciento vardas, pavardė ir asmens kodas, nebūtų laikoma pakankamu asmens identifikavimu.

4. **Asmens identifikavimas pagal telefono ryšio numerį.** Telefono ryšio numeris neturėtų būti naudojamas kaip visiškai savarankiška ir vienintelė asmens identifikavimo priemonė, todėl rekomenduojama nustatyti kelis klausimus, siekiant įvertinti, kad sveikatos priežiūros paslauga būtų teikiama tinkamam asmeniui. *Telefono ryšio numeris turėtų būti žinomas iš anksto ir gautas patikimu būdu*, pavyzdžiui, pacientui fiziškai atvykus į sveikatos priežiūros įstaigą ar pateikus jį per sveikatos priežiūros įstaigos informacinę sistemą. Taip pat sveikatos priežiūros įstaiga turėtų įvertinti, kada paskutinį kartą informacija apie konkretaus telefono ryšio naudotoją buvo atnaujinta, t. y. ar ši informacija yra patikima.
5. **Asmens identifikavimas pagal vienkartinį prisijungimo kodą (nuorodą).** Šis būdas gali būti taikytinas tais atvejais, kai sveikatos priežiūros paslaugą siekiama teikti naudojantis mobiliosiomis programomis, programine įranga ar kitokiais įrankiais, įskaitant ir turinčiais vaizdo duomenų, dokumentų perdavimo, susirašinėjimo funkcionalumus. Sveikatos priežiūros įstaiga turėtų informuoti pacientus ir sveikatos priežiūros specialistus apie vienkartinio prisijungimo kodo (nuorodos) veikimą, kaip tinkamai šiuo būdu naudotis ir t. t.
6. **Tapatybės patvirtinimas mobiliuoju parašu.** Susisiekus su sveikatos priežiūros įstaiga ar šiai įstaigai susisiekus su pacientu, paciento tapatybė gali būti patvirtinta mobiliuoju parašu (jei pacientas tokį naudoja). Sveikatos priežiūros įstaiga turėtų įvertinti, kokie asmens duomenys tokiu atveju būtų reikalingi, kurie iš jų sveikatos priežiūros įstaigai turėtų būti žinomi iš anksto ir kaip užtikrinti tokio tapatybės patvirtinimo būdo veikimą.

! Svarbu Jeigu įstaigoje buvo identifiukuotas COVID – 19 ir apie tai būtina pranešti pacientui, gydytojui susisiekus su pacientu būtinas jo tinkamas identifikavimas. **Teikiamos paslaugos aprašymas** Rekomenduotina, jog įstaiga pasirengtų tvarką dėl nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugos teikimo, jeigu tokia paslauga bus teikiama ir toliau arba tikėtina, jog vėliau bus būtinas toks paslaugos teikimas. Šiai dienai įstaiga gali savo internetinėje svetainėje patalpinti panašaus pobūdžio tekstą, kuriuo pacientai bus informuojami apie nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugos teikimo tvarką įstaigoje. Pavyzdys pateikiamas Priede Nr. 1. Priedas Nr. 1 **Nuotolinės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarka** Nuotolinė sveikatos priežiūros (toliau – NSP) paslauga – ryšio priemonėmis teikiama šeimos gydytojo paslauga pacientui tiesiogiai nedalyvaujant gydytojo apžiūroje. NSP paslaugos paskirtis – tęsti pacientui tyrimų, vaistinių preparatų ar medicinos pagalbos priemonių (įskaitant tuos, kurių įsigijimo išlaidos kompensuojamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis) skyrimą pacientui tiesiogiai nedalyvaujant gydytojo apžiūroje. Pacientas ar jo atstovas prisiima atsakomybę už nuotoliniu būdu pateiktų duomenų apie paciento sveikatos būklę teisingumą. Pacientas ar jo atstovas, pageidaujantis gauti NSP paslaugą, turi susisiekti su sveikatos priežiūros įstaiga telefonu Nr. **+ 370 46 322 422**, kur jis bus užregistruotas šeimos gydytojo konsultacijai. NSP paslauga pacientui suteikiama ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo kreipimosi dienos. Pacientui nuotolinė paslauga gali būti teikiama telefonu, taip pat, per FOXUS sistemą. **Tapatybės nustatymas telefonu** Tapatybės nustatymui šeimos gydytojas užduoda du privalomus klausimus ir vieną papildomą klausimą pasirinktinai.

1. Tapatybės nustatymas naudojant klausimus:
 - vardas ir pavardė (privalomas);
 - gimimo data/asmens kodas (privalomas);
 - gydymo įstaigos suteiktas unikalus kodas;
 - gyvenamosios vietos adresas (jei šis asmens duomuo yra paciento sveikatos kortelėje ir yra aktualus);
 - paskutinis apsilankymas pas gydytoją (gydytojo pavardė, data, laikas, priežastis);
 - paskutinis atliktas tyrimas, ligos istorijos numeris (jei pacientui jis žinomas);
 - paskutinis išrašytas receptas (gydytojo pavardė ir išrašytas vaistinis preparatas) ar kt.

Tapatybės identifikavimas per FOXUS sistemą

- pacientui pageidaujant nuotolinę paslaugą šeimos gydytojas gali suteikti per FOXUS sistemą, pacientui elektroniniu paštu yra nusiunčiama nuoroda, kuri galioja tik paskirtos registracijos laikotarpiu. Jeigu pacientas per nustatytą registracijos laikotarpį per pateiktą nuorodą neprisijungia, nuoroda tampa neaktyvi.
- ši nuotolinio konsultavimo paslauga yra teikiama tik tuo atveju, jeigu pacientas registracijos metu buvo tinkamai identifiukuotas ir jis nurodė savo elektroninį paštą kuriuo pageidauja gauti aktyviąją nuorodą prisijungimui prie FOXUS sistemos konsultacijai.
- Pacientas yra atsakingas už teisingų ir tikslių duomenų pateikimą.

Teikdamas NSP paslaugą, šeimos gali:

- tęsti suaugusiam pacientui anksčiau gydytojo paskirtų kompensuojamųjų vaistų ar medicinos pagalbos priemonių skyrimą, išrašant receptą pagal galiojančius teisės aktus, jei receptas išrašomas vaikui – ne ilgesniam kaip 1 mėnesio laikotarpiui;
- komentuoti pacientui ar jo atstovui atliktų tyrimų rezultatus bei pagal juos koreguoti gydymą, kompensuojamųjų vaistų ar medicinos pagalbos priemonių vartojimą, kai paciento būklė stabili;
- skirti pakartotinius laboratorinius tyrimus.

NSP paslauga gali būti neteikiama, jei:

- šeimos gydytojas neidentifiukuoja besikreipiančio asmens ar jo teisėto atstovą;

- pacientas nėra išreiškęs savo valios gauti NSP paslaugą pasirašydamas UAB „Mano šeimos gydytojas“ parengtą Paciento valios pareiškimą dėl sveikatos priežiūros;
- pacientui jau buvo suteikta NSP paslauga dėl tos pačios priežasties (pakartotinių tyrimų ir (ar) skirtų kompensuojamųjų vaistų, ir (ar) medicinos pagalbos priemonių skyrimo). NSP paslauga negali būti teikiama 2 kartus iš eilės;
- pacientas nenurodė telefono numerio, kuriuo pageidauja gauti NSP paslaugą;
- pacientas nenurodė šeimos gydytojo, kurio NSP paslaugą jis pageidauja gauti;
- šeimos gydytojas negali įsitikinti paciento ar jo atstovo pateikiamų duomenų apie sveikatą tikrumu ir įvertinti paciento būklės be apžiūros;
- prašoma paslauga nėra NSP paslauga, nes tai naujas gydymo atvejis, arba prašoma paskirti kompensuojamųjų vaistų ar medicinos pagalbos priemonių, kurių pacientas anksčiau nevartojo.

Jei šeimos gydytojas nusprendžia NSP paslaugos neteikti:

- pacientas turi būti registruojamas šeimos gydytojo konsultacijai įprastine tvarka;
- atsisakymo suteikti NSP paslaugą pacientui priežastis įrašoma paciento medicinos dokumentuose.

Teisėtas atstovavimas

- paciento atstovui informacija suteikiama tik esant paciento sutikimui. Pacientas sutikimą turi būti išreiškęs raštu – UAB „Mano šeimos gydytojas“;
- paciento atstovui informacija gali būti suteikiama tik esant notariškai patvirtintam įgaliojimui tokią informaciją gauti. Įgaliojimo kopija privalo būti pateikta įstaigai, kartu įgaliotasis turi turėti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, kuris reikalingas tinkamam asmens identifikavimui.